

Ügyszám: NAIH-507-1/2024
Előzmény ügyszám: NAIH-4360/2022

Jelentés a 2022. március 29-i tömeges kampány SMS-küldéssel összefüggésben megvalósult adatkezeléssel kapcsolatban

Számos bejelentés érkezett a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság), melyben a bejelentők azt kifogásolták, hogy 2022. március 29-én kéretlen, politikai tartalmú SMS üzenetet kaptak a +36209000607-es, a +36305555488-as és a +36707009827-es telefonszámokról a személyes használatukban lévő mobiltelefon számra, amelyben arra buzdították őket, hogy szavazzanak az ellenzékre.

Az ügyben a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679/EU rendelet (a továbbiakban: **GDPR**) 57. cikk (1) bekezdés h) pontja, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: **Infotv.**) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján hivatalból vizsgálat indult.

I. Tényállás

2022. március 29. és 2022. április 4. között összesen 106 panasz érkezett a **Hatósághoz** azzal kapcsolatban, hogy a panaszosok 2022. március 29-én keresztnevet, illetőleg az előfizetőhöz kapcsolódó nevet tartalmazó kéretlen politikai tartalmú SMS üzenetet kaptak a mobiltelefon számukra.

Az alábbi SMS-típusok érkeztek az érintetteknek, a „...” részek egy-egy keresztnevet takartak:

- „..., itt az idő. Tegy meg mindent a változásért. Légy bátor.”
- „..., kelet helyett nyugat, kormányváltást április 3-án.”
- „..., a demokrácia nyugatról jön, nem keletről. Itt az idő.”
- „... soha többé gyarmat. A magyarok büszkék és bátrak. Légy te is”
- „..., a közpénz nem az oligarháké, a te pénzed. Hozz változást.”
- „... soha többé rabok, kelet helyett nyugat. Légy bátor.”
- „... a bátrak változást hoznak április 3án. Légy egyike azoknak.”
- „..., Ápr. 3án lépj a nyugat oldalára mint a bátor őseid 56-ban”
- „... kerül minket a világ Viktátor miatt. Szégyen Magyarországnak”

1. A Hatóság megkeresésére a telefonszámok tekintetében a **telefonszolgáltatók** úgy nyilatkoztak, hogy valamennyi üzenet a *BitMessaging Kft.*-hez kapcsolódott, amely a tevékenységét tekintve tömeges SMS-küldő szolgáltatást biztosít hazai és külföldi ügyfelei számára.

A **BitMessaging Kft.** nyilatkozata szerint az SMS üzenetküldések a *SINCH UK Limited* (a továbbiakban: *SINCH Ltd.*) társaságon keresztül valósultak meg.

2. A Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda (a továbbiakban: KR NNI) az ügyben indított rendőrségi nyomozás során lefoglalta a BitMessaging Kft. adatbázisát, amelyet követően megállapította, hogy az üzenetküldésben a SINCH Ltd. társaságon kívül két másik társaság érintett, a szintén az Egyesült Királyságban regisztrált *Infobip Ltd.* és a Hollandiában regisztrált *Silverstreet BV.*

3. A Hatóság a vizsgálat során az adatkezelő személyének azonosítása érdekében kérdésekkel kereste meg a SINCH Ltd., az Infobip Ltd. és a Silverstreet BV társaságokat.

4. A Hatóság megkeresésére a SINCH AB DPO-ja (Nicholai Pfeiffer, White Label Consultancy) az alábbiakat nyilatkozta:

(i) A SINCH AB egy felhőalapú technológiai szolgáltatás és kommunikációs platform szolgáltatója. Üzenetküldési és kommunikációs szolgáltatásokat kínál, beleértve a szolgáltatói üzenetküldést, személyre szabott üzenetküldést, a hanghívást, a marketing kommunikációs platform (Sinch Engage) szolgáltatást. A társaság székhelye Stockholmban, Svédországban található. A társaság a szolgáltatásait világszerte és számos nemzeti piacon, köztük Magyarországon is nyújtja ügyfeleinek.

(ii) A SINCH Ltd. a Sinch AB leányvállalata.

(iii) A szöveges üzenetek feldolgozása tekintetében a SINCH Ltd. nem az adatkezelő, hanem az adatfeldolgozó szerepét töltötte be. A SINCH Ltd. nem határozta meg az adatkezelés célját és eszközét, ezért nyilatkozata szerint nem felelős a hivatkozott SMS-ek küldéséért. A SINCH Ltd. biztosítja a felhő-infrastruktúrát, amely lehetővé teszi más, adatkezelőként eljáró szervezetek számára, hogy szöveges üzeneteket terjesszenek a távközlési hálózatokon és a felhőalapú kommunikációs platformokon keresztül.

(iv) A SINCH Ltd. a belső vizsgálata során 4 üzenet releváns adatait tudta lekérdezni, és arra a megállapításra jutott, hogy az SMS forgalomért felelős szervezet az Infobip Ltd. volt.

Nyilatkozata szerint abban az esetben, ha az Infobip közvetlenül nyújtja szolgáltatásait az érintettek számára, akkor az Infobip adatkezelőként, a Sinch AB pedig adatfeldolgozóként jár el a nevükben. Abban az esetben, ha az Infobip egy különálló, független adatkezelőn keresztül nyújtja szolgáltatásait, amely közvetlen kapcsolatban áll az érintettekkel, az Infobip adatfeldolgozóként, a Sinch AB pedig az Infobip al-adatfeldolgozójaként jár el.

Nincs azonban konkrét információjuk arra vonatkozóan, hogy az Infobip az érintettek számára közvetlenül nyújtotta szolgáltatásait, vagy egy különálló, független adatkezelőn keresztül, amely adatkezelő állt közvetlen kapcsolatban az érintettekkel.

(v) Az Infobip Ltd. megvásárolta a Sinch Global (GWO) nevű szolgáltatást, amely az ügyfeleknek nyújtott üzenetküldő termék, és amelynek fő szolgáltatása az SMS üzenetküldő szolgáltatás.

A Sinch Global üzenetküldő szolgáltatás a SINCH Ltd. szabványos, globális SMS-ajánlata, amely egyetlen kapcsolaton keresztül széleskörű hozzáférést biztosít a SINCH Ltd. által lefedett összes célországhoz. Ez egy egyirányú üzenetküldő lehetőség, amely arra van optimalizálva, hogy minél több funkciót támogasson, például a feladó azonosítójának lehető legteljesebb megőrzését. Egyes célpontok a küldő azonosítójának előzetes regisztrációját igénylik az üzenet sértetlen, vagy annak egyáltalán történő kézbesítéséhez. Meghatározott országok vagy üzemeltetők esetében bizonyos feladók nem engedélyezettek. A továbbítás arra van optimalizálva, hogy megkönnyítse a mozgó (roamingoló) előfizetőknek a kézbesítést, amelyet nem lehet garantálni, de egy rendkívül széleskörű közvetlen kapcsolatot lehetővé tevő

hálózat segítségével a roamingolás közbeni kézbesítésre a lehető legjobb esélyt adja. Az ügyfél teljes mértékben felelős azért, hogy az üzenetek tartalma megfeleljen a helyi törvényeknek és szabályozásoknak.

(vi) A SINCH AB második nyilatkozata szerint számos szerződéses rendelkezés meghatározza a SINCH AB által nyújtott szolgáltatás terjedelmét és a felek felelősségét:

- A CLX (jelenleg már SINCH) és az Infobip Ltd. között 2009. február 12-én létrejött Üzenetküldő szolgáltatási megállapodásban foglaltak szerint a CLX (SINCH) egy mobil üzenetküldő platformot üzemeltet, és üzenetküldő szolgáltatásokat kíván nyújtani az ügyfélnek, azaz az Infobip Ltd.-nek.

A megállapodásban foglaltak szerint az SMS nem tartalmaz semmilyen hivatkozást a CLX-re (SINCH-re), vagy annak védjegyére. Az Infobip Ltd. vállalja, hogy a szolgáltatást nem használja semmilyen illegális, erkölcstelen vagy helytelen célra, sem olyan módon, ami sértené az alkalmazandó jogszabályokat és kódexeket, az adott joghatóság szabályozási előírásait, vagy a mobil üzemeltető előírásait, azok hatályos, illetve idővel módosuló változatában, és vállalja, hogy ezt harmadik feleknek sem engedélyezi.

Az ügyfél (azaz az Infobip Ltd.) elismeri, hogy a CLX (SINCH) nem tudja ellenőrizni a szolgáltatások használatán keresztül átmenő információt, és a CLX (SINCH) nem vizsgálja az ilyen információ felhasználását vagy az információ jellegét, illetve forrását. Kizárólag az ügyfél felel az információ tartalmáért, és az ügyfél vagy a szolgáltatást felhasználó bármely személy által továbbított minden egyéb anyagért, ideértve, de korlátozás nélkül a mobil előfizetőket. A CLX (SINCH) kizár minden felelősséget az ilyen tartalmak továbbításával vagy fogadásával kapcsolatban.

Fentiek alapján tehát a SINCH AB álláspontja szerint az általa biztosított szolgáltatások részeként biztosított átjárón áthaladó üzenetekért és azok tartalmáért kizárólag az ügyfél és adatkezelő (ebben az esetben az Infobip Ltd.) felel.

- Az adatfeldolgozási megállapodás ugyancsak meghatározza a felek szerepét. Eszerint az al-adatfeldolgozó (jelenleg a SINCH, megállapodásbeli elnevezésekor még CLX Networks AB) tudomásul veszi és elfogadja, hogy az Infobip Ltd. az al-adatfeldolgozó szolgáltatásainak igénybevétele során kizárólag azzal a céllal továbbít adatokat az al-adatfeldolgozónak, hogy az üzeneteket az ügyfelei ügyfeleinek továbbítsa és kézbesítse, és hogy az al-adatfeldolgozó nem jogosult a kommunikációs tartalom és/vagy más személyes adatok megőrzésére vagy tárolására. Abban az esetben, ha szükséges lenne, hogy az al-adatfeldolgozó tárolja és/vagy megőrizze az Infobip Ltd.-től kapott kommunikációs tartalmat vagy bármely más személyes adatot, és ha az alkalmazandó adatvédelmi jogszabályokkal összhangban az al-adatfeldolgozó adatfeldolgozónak (pl. az Infobip Ltd. által megbízott al-adatfeldolgozó) minősül, a személyes adatok ilyen feldolgozása tekintetében a jelen adatfeldolgozási megállapodás alkalmazandó.

(vii) Az Infobip és a SINCH AB közötti szerződéses rendelkezések alapján a SINCH AB által a szolgáltatása részeként biztosított csatornán áthaladó üzenetekért és tartalmakért kizárólag az ügyfél és az adatkezelő felel.

Az üzenetküldő szolgáltatás specifikációjából, az üzenetküldő szolgáltatásokról szóló szerződésből, az adatfeldolgozási megállapodásból tehát az alábbiak állapíthatók meg:

- a SINCH Ltd. a szolgáltató;
- a SINCH Ltd. az adatokat kizárólag az üzenetek ügyfeleinek az ügyfelelei részére történő továbbítására és/vagy kézbesítésére használhatja;

- a SINCH Ltd. a szolgáltatások használata során továbbított információkat nem ellenőrzi;
- a SINCH Ltd. nem vizsgálja az ilyen információk felhasználását, illetve az információk jellegét és forrását;
- a SINCH Ltd. nem határozza meg az adatkezelés célját és módját, és az adatokat kizárólag az adatkezelő nevében kezeli;
- az érintettek kategóriái: az Infobip Ltd. ügyfeleinek ügyfelei/ végfelhasználói/ szállítói (akik a személyes adatok adatkezelői vagy adatfeldolgozói).

Ezen okok miatt a SINCH AB álláspontja szerint a SINCH AB nem felelős az adatkezelő által a SINCH Ltd. szolgáltatásainak igénybevétele során végzett tevékenységéért.

5. A KR NNI adatgyűjtése alapján az Infobip Ltd. – a BitMessaging Kft.-hez hasonlóan – globális szinten végez üzenetküldő szolgáltatást.

A Hatóság a tényállás tisztázása érdekében megkereste az Infobip Ltd.-t is, mivel a rendelkezésre álló információk alapján az üzenetküldésben ez a társaság is érintett volt, a társaság megkeresése azonban nem járt sikerrel.

6. A KR NNI adatgyűjtése alapján a Silverstreet BV holland telekommunikációs cég, amely hasonló tevékenységi körben végez üzenetküldő szolgáltatást, mint a BitMessaging Kft., az információk alapján többszoros platformokkal, alkalmazásprogramozási felületekkel foglalkozik globális hálózati lefedettséggel.

A társaság a Hatóság postai úton két alkalommal is küldött megkeresését nem vette át, illetőleg a részére e-mail útján történt üzenetküldés is sikertelen volt (hibaüzenet érkezett vissza).

II. A Hatóság megállapításai

1. A megállapított tényállás alapján 2022. március 29-én választópolgárok mobiltelefonszámukra a 2022. évi országgyűlési képviselők általános választásához kapcsolódó kampánycélú SMS üzenetet kaptak három szolgáltatón keresztül: a +3630555488, a +36209000607 és a +36707009827 telefonszámokról. A beérkezett panaszok alapján, azok információit összegezve megállapítható, hogy tartalmilag kilencféle – az I. pont bevezetőjében ismertetett – szöveges üzenet kiküldésére került sor az említett időpontban, amely szöveges üzenetek valamennyi panasz esetében „konkrét név” (többnyire az illető választópolgár keresztnéve, vagy valamilyen hozzá kapcsolható név, mint általa használt felhasználónév pl.) megszólítással kezdődtek.

Az SMS üzenetek küldésére a BitMessaging Kft. szolgáltatásainak igénybevitelével került sor, amely társaság a tevékenységét tekintve tömeges SMS szolgáltatást biztosított ügyfelei részére. A BitMessaging Kft. az üzeneteket a SINCH megbízása alapján küldte a nyilatkozata szerint. A Hatóság tudomására jutott információk szerint továbbá az Infobip. Ltd. és a Silverstreet BV társaságok is megjelentek az SMS üzenetek feladóiként.

A SINCH – amely a SINCH AB leányvállalata – adatkezelésben betöltött szerepét vizsgálva a nyilatkozata és a csatolt dokumentum-másolatok alapján megállapítható, hogy a SINCH az SMS üzenetek továbbításában olyan formában vett részt, hogy a Sinch Global üzenetküldő szolgáltatás használatával történt az SMS üzenetek továbbítása, amely szolgáltatást az Infobip Ltd. megvásárolta a SINCH AB-tól. Arra vonatkozóan azonban információ a SINCH AB-nek nem állt rendelkezésére, hogy a tényleges megbízást az Infobip Ltd. egy további megbízótól kapta, vagy a megbízási láncolat végén maga az Infobip Ltd. állt.

Tekintettel arra, hogy az Infobip Ltd. Hatóság általi megkeresése sikertelen volt, a Hatóságnak sem áll rendelkezésére a fentiekkel kapcsolatos konkrét információ. A Hatóság ugyancsak nem tudott kapcsolatba lépni a Silverstreet BV társasággal.

2. A tényállás alapján megállapítható, hogy a külföldi adatfeldolgozók több lépcsős igénybevétele nehezíti az átláthatósági és elszámolhatósági megfelelést, és azt eredményezheti, hogy sem az érintettek, sem az illetékes hatóságok nem tudják átlátni az adatok pontos útját és felhasználását, nehéz vagy nem lehetséges ellenőrizni a jogszabályok tényleges betartását. A Sinch Global nevű alkalmazás továbbá – az 1./4./v) pontban ismertetettek szerint – rendelkezik olyan funkcióval, amely lehetővé teszi, hogy a feladó azonosítója a lehető legteljesebben megőrizve maradjon. Nagyszámú személyes adat – amelyek politikai véleményhez kötődnek, és felhasználásuk kifejezetten erre tekintettel történik – objektív indok hiányában külföldön történő tárolása adott esetben jogos kétségeket vethet fel, hogy ennek célja illetve eredménye a jogszabályok kijátszása lehet. Amennyiben a Hatóságnak is nehézséget okoz vagy nem lehetséges ezen adatkezelések lekövethetősége, akkor az érintettektől ez egyáltalán nem elvárható. A nem magyar adatfeldolgozók használata adott esetekben szükséges lehet, azonban a kényszerítő indok jelen ügyben nem volt megtalálható. A Hatóság következetes álláspontja szerint az Európai Unión belül is adatszuverenitási és a nemzetbiztonsági kérdéseket vethet fel, ha nagy számú magyar érintett politikai véleményét is magában hordozó személyes adatait szükségtelenül külföldön tárolják és dolgozzák fel, miközben az megoldható lenne Magyarországon belül is. A Hatóság a külföldi adatfeldolgozókat nehezen, illetőleg egyáltalán nem érte el, továbbá a politikai kapcsolódású személyes adat szükségtelen külföldön kezelése, ezáltal a tényállás feltárásának elhúzódása nehezíti a megfelelés valószínűsítését.

3. Valamennyi típusú SMS üzenet szövegét áttekintve megállapítható volt, hogy azok az adatkezelőre utaló konkrét információt egyáltalán nem tartalmaztak, sem utalást esetlegesen arra, ahol erre vonatkozóan bármiféle információ fellelhető. A továbbított SMS-üzenetek továbbá gyakran esetben helyesírási hibákat is tartalmaztak, amely utalhat a külföldi kapcsolódásra, azonban tartalmukat tekintve az üzeneteket magyar állampolgárságú embereknek szánták, és kétséget kizáróan kampányüzenetnek tekinthetők.

4. Az SMS-üzenetek sok esetben konkrét nevet – jellemzően keresztnévet – tartalmaztak. Ez akkor lehetséges, ha az üzenetküldő rendszer ezekkel a nevekkel valamilyen formában már rendelkezik, például mert a kiküldéshez használt szoftver részét képező adatbázis tárolja azokat. Tehát az SMS-üzenetekbe úgy kerülhetett név, hogy azt a tömeges SMS-küldés szolgáltatást igénybe vevő fél azt az adatbázisban rögzítette a kiküldést megelőzően.

5. A GDPR fogalom meghatározása alapján a név, telefonszám az érintett személyes adatának, az adatokon elvégzett bármely művelet, így például az adatok gyűjtése, rögzítése, tárolása, felhasználása adatkezelésnek minősül.

A GDPR 12. cikk (1) bekezdése szerint az adatkezelő kötelezettsége megfelelő intézkedéseket hozni annak érdekében, hogy az érintettek részére a személyes adatok kezelésére vonatkozó, a 13. és a 14. cikkben említett valamennyi információt és a 15-22. és 34. cikk szerinti minden egyes tájékoztatást tömör, átlátható, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világosan és közérthetően megfogalmazva nyújtsa.

A megfelelő tájékoztatás rendszere a GDPR-ban azt szolgálja, hogy az érintett tudatában lehessen annak, hogy mely személyes adatait, mely adatkezelő és mely célból, hogyan fogja kezelni. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy az érintett olyan helyzetben legyen, hogy érintetti jogait érdemben gyakorolni tudja.

Egy SMS-kampánnyal összefüggésben megvalósuló adatkezeléssel kapcsolatban az adatkezelő köteles a megfelelő tájékoztatás nyújtására az adatkezelői kötelezettségei körében. Nem az érintett feladata ugyanis a tájékoztatás más forrásból történő beszerzése, annak könnyen és észszerűen elvárhatóan rendelkezésre kell állnia. Továbbá az érintettnek nincs is lehetősége még utólag sem információt beszerezni az adatkezelésről, ha a kapott SMS-üzenetben semmi nem utal az adatkezelő kilétére.

6. Figyelemmel arra, hogy a **tényállás feltárásának nehézsége miatt az adatkezelésben betöltött szerepek nem tisztázhatóak, azaz az adatkezelő(k) személye** – akik az SMS üzenetek tartalma alapján vélhetően hazai személyek, szervezetek, akik ezzel a módszerrel tudatosan elfedik személyüket – **nem volt megállapítható, az SMS-küldéshez felhasznált érintetti telefonszámok forrása is ismeretlen.**

Az elérhető információk alapján az azonban **megállapítható** volt, hogy a telefonszámokat nem az érintettek adták meg, ezáltal az adatkezelőnek a GDPR 14. cikke szerinti tájékoztatási kötelezettsége állt fenn az érintettek felé. A GDPR 14. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti tájékoztatást a GDPR 14. cikk (3) bekezdése szerinti időben kellett volna megadni, azaz jelen esetben az érintettel való első kapcsolatfelvétel (SMS-küldés) alkalmával, amely az előzőekben ismertetettek alapján az SMS-üzenetekből teljes egészében hiányzott. Ez azért volt problémás, mivel az érintetteket ezáltal a hatékony érintetti joggyakorlástól elzárta az adatkezelő, az érintettek nem tudtak sem információt kérni az adatkezeléssel kapcsolatban, sem pedig azirányú lépéseket tenni, hogy a jövőben ilyen megkereséseket ne kapjanak.

A GDPR (74) preambulumbekzdése, valamint a 24. cikk (1) bekezdése és a 25. cikk (1) bekezdése alapján az adatkezelő aktívan felelős az adatkezelői kötelezettségek, így a tájékoztatás rendelkezésre bocsátásáért. Az adatkezelés megtervezése során az adatkezelő a GDPR 24. cikk (1) bekezdése szerint figyelembe kellett volna vegye azt, hogy a választott módszer és annak megvalósítása megfeleljen a jogszabályi követelményeknek, amelyet a feltárt tényállás alapján az adatkezelő teljes mértékben elmulasztott.

A Hatóság **megállapította**, hogy az SMS-üzenet küldéshez kapcsolódó adatkezelésről az érintettek semmilyen információt nem kaptak, az SMS szövegében nem állt rendelkezésre arra utaló információ, amely az érintettek tájékozódását segítette volna, illetőleg legalább az adatkezelő azonosítását lehetővé tette volna az érintettek számára, amely tájékoztatás elmaradása **megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdését és a 14. cikk (1)-(3) bekezdéseit.**

Tekintettel arra, hogy a NAIH-4360/2022 szám alatt indult vizsgálat megállapításai érintettek rendkívül széles körére vonatkoznak, ezért a Hatóság a vizsgálat eredményéről az Infotv. 59. § (1) bekezdése alapján a jelen **jelentést teszi közzé** a Hatóság honlapján.

III. Konklúzió

A Hatóság hangsúlyozza, hogy az adatkezelői felelősség alól nem lehet mentesülni oly módon, hogy szervezetek egymás megbízása által, többszöri szerződési konstrukcióval, lényegében egy szerződési láncolaton keresztül próbálják kikerülni az adatkezelői felelősséget. Az elszámoltathatóság elvéből fakadóan az adatkezelő felelős az adatkezelés megfelelőségéért és ezt bizonyítania is tudni kell, akkor is, ha adott esetben az adatkezelésben betöltött adatkezelői minőségét próbálja palástolni.

A Hatóság a 2024. évi önkormányzati és az európai parlamenti választásokra tekintettel **felhívja** a pártokat és a hozzájuk kötődő egyéb szervezeteket arra, hogy a GDPR 5. cikk (2)

bekezdésében foglalt elszámoltathatóság elvére figyelemmel adatkezelési tevékenységüket különös körütekintéssel, a rendeletben foglaltak betartásával végezzék, továbbá az adatkezelés átláthatósága, illetőleg az érintetti joggyakorlás biztosítása érdekében az adatkezelésre vonatkozó legfontosabb információkat minden esetben tegyék nyilvánosan elérhetővé.

Budapest, az elektronikus aláírás és időbélyeg szerint

Dr. habil. Péterfalvi Attila
elnök, c. egyetemi tanár